

Poprečnina v gotovini plačana.

ŠTEV. 4.

LETNIK XXVII.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“
V LJUBLJANI.

V LJUBLJANI, DNE 15. APRILA 1926.

TISK ZADRUŽNE TISKARNE V LJUBLJANI.

VSEBINA: Kaj narekuje sedanji položaj posojilnicam? — *Krištofič*: Vodstvo kreditnih zadrug. — Zadrugištvo in treznostno gibanje. — Zadruga šola. — Zadruge v Združenih državih. — Glavni Zadrugišni Savez. — Vprašanja in odgovori. — Zadrugištvo. — Gospodarstvo.

Priloga „Narodnega Gospodarja“ št. 4, I. 1926.

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrecno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Občni zbor Ralfeisenove posojilnice v Št. Ilju pri Velenju, r. z. z n. z., se bo vršil dne 24. majnika 1926, ob 3. uri popoldan v uradnih prostorih. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Odobritev rač. zaključka za l. 1925. 5. Volitev 1 člana načelstva in nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Redni občni zbor posojilnice v Št. Petru pod Sv. Gorami, r. z. z n. z., se bo vršil dne 25. aprila 1926, ob pol 3. uri popoldne v občinski pisarni. 1. Odobritev računskega zaključka za leto 1925. 2. Volitev enega predgovorca računov. 3. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Sodrašci, r. z. z o. z., se bo vršil dne 2. maja 1926, ob 3. uri pop. v društveni dvorani. 1. Čitanje revizijskega poročila. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1925. 4. Sprememba pravil. 5. Dopolnilna volitev načelstva. 6. Volitev nadzorstva. 7. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Zibiki, r. z. z n. z., se bo vršil dne 2. majnika 1926, ob 8. uri dop. v uradnih prostorih. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1925. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Dobropoljah, r. z. z o. z., se bo vršil dne 2. maja 1926, ob 3. uri pop. v zadrugišnih prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1925. 3. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Redovita glavna skupština »Seoske blagajne za štednju i zajmove u Aleksandrovu otok Krk«, r. z. na neograničeno jamčenje, se bude obdržavala dne 2. maja o. g. u 5 sati posljepodne u kući gospod. trg. društva. 1. Izveštaj ravnateljstva o radu zadruge u god. 1925. 2. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine. 3. Čitanje i odobrenje računskog zaključka za god. 1925. 4. Izbor upravnog i nadzornog odbora. 5. Eventuelni predlozi.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Osilnici, r. z. z n. z., se bo vršil v nedeljo 25. aprila 1926, ob 11. uri v uradnih prostorih. 1. Čitanje revizijskega poročila. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka. 4. Dopolnilna volitev načelstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske nakupovalne in prodajne zadruge v Solčavi, r. z. z o. z., se bo vršil dne 24. aprila 1926, ob 9. uri predpoldne v zadrugi. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za l. 1925. 3. Volitev načelstva. 4. Volitev nadzorstva. 5. Poročilo o izvršeni reviziji. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Pašniške in bikorejske zadruge v Solčavi, r. z. z o. z., se bo vršil dne 24. aprila 1926, ob pol 8. uri v zadrugišni dvorani. 1. Čitanje in odobrenje

zapisnika občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Odobrenje računskega zaključka. 5. Volitev nadzorstva in razsodišča. 6. Slučajnosti.

Redni občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Gornjem gradu, r. z. z n. z., se bo vršil dne 2. majnika 1926, ob 8. uri dopoldne v uradnih prostorih. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobrenje rač. zaključka za l. 1925. 4. Prememba pravil. 5. Volitev načelstva. 6. Volitev nadzorstva. 7. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Homcu, r. z. z n. z., se bo vršil dne 25. aprila 1926, ob pol 17. uri v uradnem prostoru. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1925. 3. Slučajnosti.

Občni zbor Živnorejske zadruge na Homcu, r. z. z o. z., se bo vršil dne 25. aprila 1926, ob pol 18. uri v prostoru Hranilnice in posojilnice na Homcu. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za l. 1925. 3. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice za Slovenjegraški okraj v Št. Ilju pod Turjakom, r. z. z n. z., se bo vršil dne 25. aprila 1926, ob 3. uri pop. v prostorih posojilnice. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1925. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Poljanah nad Škofjokoloko, r. z. z n. z., se bo vršil dne 2. maja 1926, ob 8. uri dop. v posojilničnih prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za l. 1925. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Slučajnosti.

Redni občni zbor Gospodarske zadruge na Češnjici, r. z. z o. z., se bo vršil dne 4. maja 1926, ob 14. uri v lastnih prostorih. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo a) načelstva, b) nadzorstva. 3. Potrditev rač. zaključka za l. 1925. 4. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Krekove posojilnice v Mariboru, r. z. z n. z., se bo vršil dne 25. aprila 1926, ob 9. uri dop. Koroška cesta št. 1. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za l. 1925. 3. Sprememba pravil. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Elektrostrojne zadruge v Podblici, r. z. z o. z., se bo vršil dne 25. aprila 1926, ob 3. uri pop. v hiši načelnika na Jamniku. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrdjenje računskega zaključka za leto 1925. 3. Volitev načelstva. 4. Volitev nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Strojne zadruge Dragonjvas-Mihovce, r. z. z o. z., se bo vršil dne 2. maja 1926, ob 13. uri v Mihovcah št. 30. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobrenje računskega zaključka za l. 1925. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

Člani „Zadruž. zveze“ dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane po 25.-- Din. na leto, za pol leta 12.50 Din.
Cena inseratov po dogovoru. — Izhaja 15. dne vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo.

Kaj narekuje sedanji položaj posojilnicam?

Opaža se tendenca pri posojilnicah po deželi, da čimveč denarja obrnejo v posojila. Posojilnicam se zdi naravnost ugodno, če se oglašajo veliko prosilcev za posojila in posojilnice tudi hitro in ugodno vse take prošnje rešujejo.

Zakaj je prišlo do tega? Posojilnice hočejo z denarjem, ki ga imajo, čimveč zaslužiti. Ker pa je obrestna mera za naložbe pri vseh bankah in denarnih zavodih maksimirana in morejo za navadne naložbe doseči največ 5%, za vezane pa največ 7%, se pri naložbah samih danes ne dâ več toliko zaslužiti, kakor se je zaslužilo v letih 1924 in 1925, ko so posojilnice dobivale za svoje naložbe 8 do 10%, v nekaterih slučajih celo 12%. Ker se torej pri naložbah ne da zaslužiti, hočejo posojilnice pač zaslužiti pri posojilih. Zato se proti zdravi previdnosti naravnost pospešuje dajanje posojil, ker se pri posojilih več zasluži kot pri naloženem denarju.

V opravičilo težnje za zaslužkom navažajo posojilnice razne več ali manj tehtne razloge. Pravijo, da danes uprava mnogo stane, ker nihče noče delati zastoj. Mnogo članic, pravijo, da še ni odpisalo vseh vojnih posojil; odpisati pa bo treba, kakor sedaj kaže, vsa vojna posojila. So posojilnice, ki imajo težka bremena vsled društvenih domov, ki so se gradili v časih, ko je bilo vse še zelo drago; druge zopet zbirajo fond za dom, ki naj ga

zgradi posojilnica. Pravijo tudi, da izobraževalna društva nimajo skoro nobenih lastnih dohodkov in so navezana največ na podporo posojilnic. Največ pa se navaja ta razlog, da je treba vzdržati konkurenco nasproti drugim denarnimi zavodom, zlasti regulativnim hranilnicam po mestih, ki obrestujejo višje in vsled tega vlečejo vlagatelje na se.

Kakor je treba priznavati upravičenost gori navedenih razlogov, vendar ne smemo iti tako daleč, da bi posojilnica radi teh razlogov odstopila od svojega bistvenega namena, za katerega je bila ustanovljena. Ta bistveni namen pa ni dobiček. Bistveni namen posojilnice je v tem, da zboljšuje razmere svojih članov v gmotnem oziru in s svojim zadružnim kreditom preskrbuje svojim udom v gospodarstvu potrebna denarna sredstva. Kapitalistično načelo, ustvarjati iz poslovanja dobiček za se, pa je tako prešlo od bančnega poslovanja na poslovanje vseh denarnih zavodov in celô rajfajzenskih posojilnic, da se danes le preveč pozablja, da je posojilnica tukaj radi članov in radi zboljševanje njihovega gospodarstva, ne pa radi svojega gmotnega dobička. Gotovo je, da se pri previdnem in dobrem poslovanju napravi dobiček. Ne sme pa biti vse poslovanje posojilnic usmerjeno na to, da je ta prebitek kolikor mogoče velik.

Tendenca posojilnic, da bi čim več za-

služile pri posojilih, pa pomeni tudi nevarnost za posojilnice. Pri dovoljevanju posojil postanemo preveč širokogrudni; premalo pazimo na to, ali je posojilo res gospodarsko potrebno, ali je posojilo popolnoma zavarovano in ali je naposled posojilo tudi v skladu z namenom posojilnice.

Kmetje danes v veliki meri prosijo za posojila. Trdijo, da so v gospodarski stiski. Draginja za stvari, ki jih mora kmet kupovati, se je še prav malo ublažila. Davki so vedno večji in za vsak zaostanek je takoj na vratu eksekutor. Posli imajo še vedno visoke plače. Vsi ti razlogi so taki, da morajo — po mnenju prosilca — omehčati posojilnico, da široko odpre svojo blagajno in dovoli pomoč v stiski. Drugi prosilci zopet prihajajo s tem, da so sedaj poceni naprodaj zemljišča in so take parcele, katere morajo oni kupiti, ker so mejaši, ali ker še nimajo gozda ali ker radi hleva nujno potrebujejo še en travnik itd. Pri vseh takih slučajih mora načelstvo posojilnice, ki nosi vso težo odgovornosti za pravilno poslovanje, postopati zelo previdno. Vpoštevati mora, da je vrednost nepremičnin v zadnjih dveh letih na splošno padla za 50%. Za vrednost nepremičnin je merodajno to, koliko nesejo. Pri današnjem stanju kmetijstva pa zemlja malo nese in zato tudi za zemljo malo plačajo.

Posojilnice morajo strogo paziti, da se posestva ne prezadolžijo. Če je posestvo prezadolženo, ne zmore več ne obresti ne dolga samega; dolg začjenja rasti mesto da bi padal. Prej ali slej mora posojilnica tako zemljišče pognati na boben. To pa ni hvaležna naloga za posojilnico in to ne napravi vtisa, da je posojilnica kmetu v pomoč, ako mora sama kmečka zemljišča prodajati.

Običajno dajejo posojilnice posojila na dobre poroke. Poroki napravijo posojilojemalcu uslugo. Toda za prijateljsko uslugo, ki so jo napravili radi ljubezni in dobrega srca,

se morajo mnogokrat hudo pokoriti, ker morajo mesto dolžnika dolg vračevati. Posojilnica mora biti obzirna tudi proti porokom ne le s tem, da posojilojemalca opominja k pravočasnemu plačevanju obresti, ampak zlasti s tem, da mu dovoli posojilo le v taki višini, ki odgovarja njegovim gospodarskim razmeram in potrebam. Mnogokrat porok res ne more odreči sosedu prijateljske usluge. Če že ne radi drugega radi ljubega miru in dobrega sosedstva prevzame nase poroštvo. Vodstvo posojilnice mora biti toliko tankočutno, da uvidi položaj in da ne pomaga pahiti poroka v nesrečo s tem, da dovoli nesorazmerno posojilo.

Vodilno načelo za posojilnice naj bo, da imajo pri posojilih vedno trdo pest, ki se odpre res le za nujno potrebo v vpoštevanja vrednih slučajih, da se pomaga v nesreči, da se podpira gospodarski napredek in da se pridnim varčnim gospodarjem pomaga k povečanju zemljišča.

V zadnjem času silno pritiskajo na posojilnice tudi trgovci. Trgovski krediti pa niso za naše posojilnice. Važno, mogoče najvažnejšo postavko tvorijo obresti za obratni kapital, ki si ga mora trgovec izposoditi za svoj obrat. Zato so obresti ona točka, na katero pritiska danes vsak trgovec in vsako industrijsko podjetje, da bi režijo kolikor mogoče zmanjšal. Najprej poskusijo pri bankah. Toda banke kažejo malo razumevanja za znižanje obresti pri kreditih, ker imajo tudi same visoko režijo in še dosti odpisov. Banke so pač hitro ustvarile kartel za maksimiranje pasivne obrestne mere t. j. obrestne mere za vloge, a za maksimiranje obrestne mere pri kreditih niso čutile potrebe in volje in jo najbrž še dolgo ne bodo. Ker se torej pri banki ne da doseči znižanje obrestne mere za kredit, se trgovci obračajo za posojila na posojilnice in jim delajo v dopisih komplimente, češ da je njih poslovanje solidnejše.

Če smo glede kmetjskih kreditov nasvetovali zadrugam previdnost, jim pa dovoljevanje trgovskih kreditov moramo naravnost odsvetovati. Trgovski krediti so izven delokroga rajfajzenskih posojilnic, ker so posojilnice ustanovljene za potrebe kmeta in ker za posojilnice jamčijo kmetjska posestva. Trgovski krediti so preveč riskantni, da bi se z njimi pečale naše posojilnice. Firma, ki se je splošno smatrala za prvovrstno, v današnjih razmerah naenkrat izjavi, da je insolventna in predlaga 15%-no poravnavo, sicer da bo šla v konkurz in bo upnik še teh 15% izgubil. Banke imajo že veliko izkušenj pri trgovcih in zato v obrestno mero za trgovske kredite vračunajo letno tudi zavarovalno premijo za riziko, ki je z vsakim takim kreditom združen. To je med drugim tudi razlog, da so trgovski krediti pri bankah še vedno zelo dragi. Naposled moramo upoštevati, da se trgovec nikdar ne bo za svoje poslovanje poslužil posojilnice, zlasti da ne bo nikdar pri njej nalagal svojega odvišnega denarja. Posojilnica mu je dobra le tedaj, ako mu dovoli kredit po nižji obrestni meri kot mu ga nudi banka.

V zadnjem čau banke zopet vabijo naše posojilnice, naj bi pri njih nalagale svoje odviške. Ker pa so banke v Sloveniji karteli-

rane in ne obrestujejo naložb višje kakor jih obrestuje zadrugam Zveza, so se začele oglašati hrvatske banke, katerim kartel dovoljuje višje obrestovanje, namreč 5½% za navadne ter 7%½ za vezane vloge. Imamo pred sabo slučaje, ko se hrvatska banka obrača na naše posojilnice in pravi, da bi jo zelo veselilo, ako bi posojilnice z njo stopile v čim močnejšo poslovno zvezo. Zagotavlja, da bo s svoje strani vse naredila, da posojilnice popolnoma zadovolji. Opozarjati moramo posojilnice, naj ne zaupajo velikim obljubam. Tem bankam gre za to, da dobijo v roke slovenski ljudski denar in da ga upravljajo na Hrvatskem za hrvatsko industrijo in hrvatsko trgovino. Upamo, da je v naših vodilnih zadrugarjih toliko samozavesti in toliko čuta za gospodarsko samopomoč potom zdrave kreditne organizacije, da ne bodo šli na lim sladkim obljubam židovskega kapitala, ki si nadeva pristno hrvatsko ali pristno jugoslovansko firmo.

Sedanji položaj torej narekuje voditeljem zadrug vsestransko previdnost ne le pri dovoljevanju posojil, da pazijo na svojo likvidnost in da pazijo, da se dovoljujejo posojila res le v gospodarske svrhe, isto previdnost jim sedanji položaj nalaga pri nalaganju odvišnega denarja.

K. Kristofič:

Vodstvo kreditnih zadrug.

VI. Uprava kreditov.

a) D o v o l j e v a n j e.

Denarna sredstva zadruga naj služijo predvsem za manjše kreditne potrebe članov po obsegu in razmerah njih gospodarstva. Kot načelo veljaj, da sme imeti posojilnica največ do 70% vsega tujega imetja (hranilnih vlog) investiranega v kreditih, ostanek pa naj

bo naložen likvidno t. j. tako, da zadruga s tem dnarjem lahko vsak čas razpolaga.

Pri dovoljevanju kreditov naj se ozira načelstvo ne le na popolno varnost, temveč tudi na likvidnost posameznih posojil.

Vsako posojilo se mora brezdvomno zavarovati in to že pred izplačilom. Brez predidčega sejnega sklepa naj se posojila ne izplačujejo.

Posojila dovoljuje načelstvo. Z ozirom na večjo varnost, naj načelstvo samo dovoljuje le manjša posojila, prošnje za večje kre-

dite naj se obravnavajo vedno le v skupnih sejalih z nadzorstvom. Za izredno visoke kredite naj vodstvo zadruga vedno oskrbi tudi odobrenje Zadružne zveze (glej tozadevite sklepe obč. zborov Zadružne zveze!).

b) Posojila na osebno poroštvo.

Prednost pred drugimi naj imajo posojila na osebno poroštvo, ker so običajno kratkodobna. Te vrste krediti se dovoljujejo proti dolžnemu pismu ali menici, kjer jamčijo podpisanci kot poroki in plačniki nerazdelno.

Kot poroki in plačniki naj se sprejemajo le zanesljive osebe, katerih premoženjske razmere in osebna zanesljivost so načelstvu poznane. Pri zakonskih izposojevalcih naj načelstvo z ozirom na to, da sta mož in žena pogosto kot solastnika, odnosno imata eden proti drugemu zavarovane razne pravice, vedno zahteva podpis zakonskega druga kot plačnika in poroka. Nikakor pa naj ne zado- stuje, da bi bil zakonski drug edini porok.

Člani načelstva in nadzorstva ter usluž- benci zadruga naj prevzemajo poroštva le v izjemnih slučajih. Načelstvo naj pazi, da posamezne osebe s poroštvi niso preobte- žene. V ta namen naj se pri zadrugi vodi »knjiga porokov«, iz katere naj bo vedno raz- vidno, koliko posameznik že porokuje oziro- ma sam tudi dolguje.

Posojila na osebno poroštvo naj se do- voljujejo na kolikor mogoče kratko dobo, naj- več za 4 leta. Rok zapadlosti naj bo razviden iz zadolžnice. Pri izplačilu posojila naj se vedno opozori dolžnika na rok povračila.

c) Posojila na hipoteke.

Posojila na vknjižbo naj se dovoljujejo le onim članom-posestnikom, katerih posestvo je načelstvu poznano ali pa se glede stanja lahko dobe zanesljivi podatki. Taka posojila naj dovoljuje vodstvo redno le na prvo, iz- jemoma na drugo ali tretje mesto.

Z ozirom na to, da so te vrste krediti kolikor toliko stabilni in je njih zavarovanje in izbris, kakor tudi izterjanje združeno z razmeroma visokimi stroški, naj načelstvo ne dovoljuje takih posojil v preveliki meri tudi iz razloga, da se kmetijska posestva ne obremenjujejo v preveliki meri z vknjižbami.

Ako so na zastavljenem zemljišču po- slopja, naj se načelstvo v vsakem slučaju prepriča, če so ista dovolj zavarovana. Ved- no naj se od dolžnika zahteva, da predloži zavarovalno polico, ki naj se vinkulira na korist upnice.

Kot vrednost zastavljenega zemljišča se smatraj ona, ki bi se dobila v najslabšem slu- čaju. Posojilo na vknjižbo pa naj nikdar ne presega $\frac{2}{3}$ skupne vrednosti zemljišč, vpo- števaajoč vsa predvknjižena bremena.

d) Posojila na zastavo blaga in efektov.

Blago, ki je zastavljeno v varnost poso- jila, mora biti le nekvarljivo in tako shranje- no, da vodstvo zadruga ž njim lahko razpo- laga. Zastavljeno blago mora ali priti v skladišče zadruga ali pa mora ta dobiti ključ- e skladišč, kjer je blago shranjeno, blagovne papirje in druge listine, na podlagi katerih zadruga lahko razpolaga z blagom kot last- nica. Izposojevalec sam ne sme biti v polo- žaju, da bi z zastavljenim blagom svojevolj- no razpolagal. Blago naj bo primerno zava- rovano proti požaru ozir. vlamu.

Posojila na efekte naj se dovoljujejo le na popolnoma varne in prenosljive vrednost- ne papirje in v višini, ki izključuje vsako zgu- bo. Ako so papirji podvrženi velikemu menja- vanju tečaja, naj se za določitev višine po- sojila vzame najnižji verjetni padeč tečaja. Kot enotna mera za posojila na zastavo efek- tov se smatraj največ $\frac{3}{4}$ vrednosti papirja.

Posojila na hranilne knjižice tujih zavo- dov se dovoljujejo do polne naložbe. V slu-

čaju zastave hran. knjižice naj se vodstvo zadruga pred izplačilom posojila informira pri dotičnem zavodu, če ni morda pri dotični vlogi zaznamovan kak pridržek.

Zastava vrednostnih listin naj se izvrši vedno pisмено. Prejem v zastavo oddanih papirjev s kuponi in taloni vred naj zadruga vedno potrdi.

O zastavljenih predmetih naj se vodi depotni seznam.

e) Krediti v tekočem računu.

Posojevanje denarja v tekočem računu je dandanes najpripravnejša in tudi najbolj razširjena oblika kreditnega gospodarstva. Vsled ekonomične izrabe gotovine, živalnega prometa in enostavnosti uprave se te oblike kreditiranja poslužujejo predvsem trgovci. So bili časi in so celo še dandanes, ko se trdi, da tekoči račun (kontokorent) za kmeta ni primeren. Toda tako naziranje je povsem nepravilno, kajti kmetovalec je v svojem gospodarstvu producent, konsument in trgovec, vse v eni osebi. Kot tak potrebuje pri nakupu in inkasira pri prodaji istotako kot vsak trgovec, četudi ne tako pogosto, pa vendar stalno. Tekoči račun je torej za kmetovalca važna gospodarska pridobitev. Kjer ima kmetovalec tak račun, ni treba, da bi v slučaju nujne potrebe šele iskal denar in moledoval okrog svojih prijateljev ter čakal rešitve, ker ima denar vedno na razpolago pri domači posojilnici. Na drugi strani tudi ni potrebno

da bi po cele tedne in mesece zadrževal doma odvišen denar. Posojilnica naj opravlja zanj vse večje denarne spremembe!

Tekoči račun se izstavlja redno le stalnim klijentom. Tudi v tem pogledu moramo kmetovalcu priznati stalnost in zanesljivost v še večji meri kot drugim stanovom.

Kredit v tekočem računu mora biti istotako zavarovan kot vsi ostali krediti; poleg tega mora imeti zadruga od vsakega klijenta še posebno pogodbo (vzorci za te pogodbe, ki so obenem zadolžnice, se dobe pri Zadrugi zvezi).

Dočim mora biti vsako novo posojilo na osebno poroštvo, na vknjižbo ali zastave posebej dovoljeno v seji in krito s potrebnim poroštvom (zadolžnico) ter se na eno in isto posojilo, ako je bilo že deloma vrnjeno, ne smejo izplačati novi predujmi, je pri tekočem računu drugače. Tu se vnaprej dovoli kredit do najvišjega zneska in ta maksimalna mera kredita tudi zavaruje že vnaprej. Na ta račun klijent lahko vlaga in dviguje kolikorkrat hoče, toda saldo obstoječega dolga ne sme nikdar presegati najvišjega dovoljenega zneska. Porabljeni in vrnjeni zneski se obrestujejo dnevno i. s. izplačila z istim dnevom, vplačila 2—5 dni kasneje. Vplačila obresti odpadejo, ker se od časa do časa (navadno polletno) pripisujejo k glavnici.

Zaradi medsebojne kontrole dobivajo klijenti pri vsakokratni kapitalizaciji obresti računске izvlečke.

Zadružništvo in treznostno gibanje.

V 3. številki »Narodnega gospodarja« se je člankar v svojem temeljitem članku »Širjenje varčnosti — temeljna naloga naših posojilnic« dotaknil tudi alkoholnega, oz. protialkoholnega vprašanja. Varčnost in treznost! Oboje je tako tesno združeno eno z drugim,

da je uspeh zagotovljen le v intenzivnem skupnem sodelovanju. Varčnosti je treba! Časi so težki, gospodarska kriza je velika; o tem smo si vsi edini. Kako pa najti pravo pot iz tega zamotanega položaja, o tem si pa žal misimo vsi na jasnem. So še vedno med

nami ljudje, ki hočejo priklicati boljših časov z zabavljanjem, pa tudi s — popivanjem, z veseliciami, z brezmejnimi uživanjem.

Statistika govori, kriči, da zapijemo Slovenci vsako leto ogromne svote! Koliko narodnega premoženja gre s tem v zgubo! Iz brezmejnega uživanja vstaja v vedno temnejših obrisih moralna in gospodarska propast našega naroda. Kakšne ogromne svote bi se lahko prihranile, ako bi vsak Slovenec prihranil na dan samo 1 dinar! Vedno znova je treba ljudstvu na primeren način predočiti, kake vsote se lahko prihranijo s skromnim, a stalnim varčevanjem! Treba je z velikim žarometom posvetiti v zaslepljene mase, ki se mnogokrat niti ne zavedajo, da vodi njihova pot v prepad! Kje slišite največ zabavljanja čez slabe čase? V družinah, kjer se varčuje? Ne! Tam, kjer se največ zapravi za tobak, za veselice, za pijače.

»Kmetija ne nese nič« tarna kmet in jo zavije v gostilno.

»Za obrtnika je dandanes najslabše, vse dohodke požro davki!« jadrkuje obrtnik, ki znese ves denar v — krčmo.

»Kapitalizem nas bo vse uničil!« se roti delavec pri svojem — vrčku.

»Draginja je strašna, ne morem si nič prihraniti!« toži uradnik in zato — hajd v krčmo.

Ne trdim, da ni izjem, častnih izjem, celo mnogo izjem ter da se obrača v gotovem oziru polagoma na boljše, toda splošno razpoloženje je tako.

Zadružništvo je ena izmed tistih velesil, ki so poklicane zajeziti val brezmejnega uživanja! Tega so se ustanovitelji zadružništva prav dobro zavedali. Preprosti delavci — 28 tkalcev — ki so dne 31. decembra 1844 v Rochdale pri Manchestru ustanovili prvo zadrugo, so imeli med drugim namen »v svrhopospoševanja

treznostnega gibanja otvoriti v lastnih prostorih brezalkoholno gostilno«. **Poleg najbližje ležečega cilja, zadržnim potom dobavljati živila in druge potrebščine, članom preskrbovati dobra stanovanja itd., je bil ena izmed vodilnih misli ustanoviteljev zadružništva — boj alkoholizmu!**

Kako daleč se je zadružništvo v nekaterih državah oddaljilo od prvotnega cilja?

V Avstriji, Nemčiji in Belgiji spada prodaja alkoholnih pijač v program skoro vseh zadrug; na Angleškem, Poljskem in Litvanskem se je trgovanju z alkoholnimi pijačami odrekla prostovoljno večina zadrug, medtem ko je na Švedskem in Norveškem trgovina z alkoholnimi pijačami po zakonu prepovedana (lahko pivo izvzeto).

In pri nas? Ni najslabše, a bilo bi lahko boljše. Tozadevna statistika mi ni znana. Na kratko podam nekaj nasvetov, kako bi zadržuge lahko gojile treznostno gibanje med ljudstvom:

1. Z obveznim varčevanjem, prilagodnim krajevnim razmeram.

2. S tem, da ne trpe v svojem delokrogu pijančevanja. Poznam kraj, kjer so se v bivši žganjarni shajali najhujši pijanci ob nedeljah med sv. mašo. Zadruga je kupila dotično poslopje, postavila novo krasno stavbo in otvorila v teh prostorih svojo — gostilno. Tudi v dnevnem časopisju sem že večkrat čital razne očitke napram zadrugam, da goje pijančevanje. Priznam, da se mnogokrat pretirava, vendar bi moralo to biti opomin, da je treba tudi v tem oziru remedure. Zadruge naj bi raje otvorile brezalkoholne gostilne in nudile dobra okrepčila in poživila. Družabno življenje mora ven iz — krčem.

Dalje: kolikor je že kaka zadruga napravila slabo skušnjo z uslužbenci, ki so bili pijači udani. Znana mi je zadruga, ki je imela

poslovodjo-pijanca. Popival je dan za dnem, cela župnija je to vedela, a načelstvo je bilo slepo. In prišel je žalostni konec: Mož je napravil veliko vsoto — last zadržuge — in ta mu bo sedaj morala posestvo — prodati. Če bi bilo načelstvo v začetku bolj energično in pozvalo uslužbenca, naj preneha s p r e o b i l n i m uživanjem alkohola ali pa naj zapusti službo, bi ne doživela škandala, ki se je raznesel daleč na okoli. Tudi mož najbrž ne bi bil naredil usodepolnega koraka!

3. Naše kulturne organizacije odklanjajo posebno v zadnjem času čezmerno popivanje na svojih prireditvah. Orlovska organizacija, kolikor je meni znano, zahteva, da so na vseh prireditvah organizacije na razpolago tudi brezalkoholne pijače. Kam naj se v takih slučajih obrnejo posamezna društva? Na zadrugo v svojem okolišu in te brezalkoholnih sokov povečini — nimajo. Tako dobe mnogokrat v zadnjem hipu slabo blago za visoko ceno pri kakem trgovcu, mnogokrat pa brezalkoholne pijače samo raditega odpadejo, ker jih ni mogoče pravočasno dobiti.

4. Dalje naj bi zadruge (konzumne) v vsaki sezoni opozarjale svoje člane na raz-

novrstne potrebščine za konzerviranje sočivja, sadja itd., cenejše priprave, s katerimi se ohrani sadjavec in vino v sodih brez alkohola itd. Zadruge naj bi posredovale tudi pri nakupu in prodaji svežega in suhega sadja. Na ta način bi pripomogle marsikateremu članu do lepih dohodkov in se pridelek ne bi pokvaril ali pa uporabil za strupeno žganje.

Povedal sem na kratko svoje mnenje. Nikomur ga ne vsiljujem in ga tudi vsiljevati ne morem; nimam nobenega vpliva. Tudi nisem kak prenapetež, ki misli, da se da gospodarstvo kar čez noč preurediti. Tudi vem, da zadruge služijo in v gotovi meri morajo služiti svojim članom, toda: zadeva je važna! Ne bi bilo lepo in umestno, ako bi združništvo, ki je pri nas tako lepo razvito, pozabilo na ta važni namen ustanoviteljev in moralo nekoč slišati očitke, da je bilo med zadnjimi činitelji, ki so dvigali ljudstvo z varčnostjo preko treznosti na moralno višino!

Ako naj postane treznostno gibanje pravo vsesplošno ljudsko gibanje — in to mora postati! — potem naj tudi združništvo s svojim mogočnim vplivom odločilno poseže v to gibanje!

Zadružna šola.

O Veliki noči je končala zadružna šola, ki je trajala kot zimski tečaj od 3. novembra dalje. Pouk se je vršil na drž. dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani.

V zadružni tečaj je stopilo 41 udeležnikov, od katerih jih je izstopilo pred zaključkom 6.

Pouk se je vršil na podlagi obstoječega učnega načrta. Poučevali so ravnatelj drž. dvorazredne trgovske šole Josip Gogala: trgovsko računstvo, menično pravo in trgovinsko pravo,

Anton Kralj, tajnik Zadružne zveze: zadružno pravo, vodstvo kreditnih zadrug in vodstvo pridobitnih zadrug.

Karl Dermastija, profesor trgovske šole: zemljepisje.

Ivan Gruden, profesor trgovske šole: slovenščino.

Karl Kristofič, revizor Zadružne zveze: knjigovodstvo.

Peter Modic, profesor trgovske šole: promet.

Miloš Štibler, referent pri oddelku za kmetijstvo: združništvo.

Udeležniki so bili po veliki večini kmet-

ski sinovi, ki bodo ostali na posestvih in ne bodo iskali služb. Nekateri od njih so že samostojni posestniki. Dasi so bili že vsi odrasli šolskim klopem, se je vendar vršil pouk popolnoma šolski in so bili udeležniki vsled neprestane kontrole prisiljeni sproti sodelovati. Pohvalno je treba omeniti, da so se udeležniki lepo obnašali v šoli kakor izven šole in da nobeden udeležnik ni dal povoda za kakršnokoli disciplinarno postopanje. Obisk šole je bil marljiv, zanimanje veliko.

Tekom zadnjih počitnic so bila sestavljena skripta za šolo in so dobili udeleženci za vsak predmet pripravljen učni pripomoček, da jim je bilo tem lažje predelati učno snov v celem obsegu.

Tečaj se vršil vsak delavnik od pol dveh do pol sedmih popoldne.

Pri tečaju so sodelovali deloma profesorji drž. dvorazredne trgovske šole v Ljubljani, deloma pa praktično v združništvu delujoči gospodje.

Udeležniki so na splošno dosegli lepe uspehe, kar je pokazal ob zaključku prirejeni javni izpit.

Spričevala je dobilo 36 udeležnikov in sicer prvi red z odliko 9, prvi red 22, drugi red 4.

K vzdrževanju šole je prispevala Zadruga zveza v Ljubljani 15.000 Din. Poleg tega pa je Zadruga zveza dala 16 mladim na razpolago presto stanovanje.

Zadruga v Združenih državah.

Združene države so bile ena izmed prvih dežel na svetu, ki so sledile vzgledu proslavljenih »Rockdale pioneers«, osemindvajsetorice tkalcev iz Lancashire, ki so leta 1844 ustanovili prvo angleško konsumno zadrugo in so tako na Angleškem začeli zadrugarstvo v obliki, ki se je potem razširila po vsem svetu. Mednarodna zadruga zveza (International Co-operative Alliance) je bila organizirana leta 1895. Dandanes so v isto včlanjene organizacije več kot tridesetih dežel, všteti Združene države.

Najstarejše ameriške zadruga sta bile Protective Union Association v Worcester, Mass., in Central Union Association v New Bedford, Mass. Organizirani sta bili leta 1847 oziroma 1848.

Kmalu po letu 1870 je farmarsko društvo Patrons of Husbandry ustanovilo več združnih prodajalen, od katerih nekatere še danes obstojijo. Od onega časa do svetovne vojne je zadrugarstvo v Združenih državah razmeroma malo napredovalo. V zadnjih letih

pa je zanimanje za zadrugarstvo vsake vrste nanovo oživel. Po vojni so se zadruga ustanovile povsod in v l. 1919 in 1920 je prišlo do visokega razvoja zadruga organizacije.

Površno rečeno, imamo v tej deželi tri vrste zadruga: kreditne zadruga, konsumne zadruga in zadruga producentov, katerih svrha je bodisi producirati surovine ali prodajati surovine ali izgotovljene produkte na zadruga podlagi.

Osrednja zveza ameriških zadruga (Central Union) of the Co-operative Societies of the United States ali skratka Co-operative League) je dne 1. januarja 1924 obstojala iz 328 podružnih zadruga s skupnim članstvom od 95.000. Približno ena desetina vseh ameriških zadruga, ki se pečajo s razpečevanjem blaga, je bila včlanjena v isto.

Zadrugarstvo je zlasti napredovalo med ameriški farmerji. Leta 1925 je skoraj 11 tisoč farmerskih zadruga vsake vrste bilo prijavljenih poljedelskemu departementu. To je skoraj dvakrat toliko kot deset let poprej.

Morda tisoč njih pa sploh ni bilo prijavljenih. V to število so vključene zadruga za skupno poslovanje, za prodajo poljedelskih pridelkov, za nakup poljedelskih potrebščin, mlekarske zadruga, sirarske zadruga, zadruga za konserve, za moderne žitnice (grain elevator), za klavnice, skladišča ali kak drug poljedelski posel. Niso pa vključene farmerske zadružne banke, kreditne in zavarovalne družbe.

Največje število poljedelskih zadrug se nahaja v Minnesoti, potem v državah Iowa, Wisconsin in Illinois.

Delavske banke (labor banks) je zadnja uspešna novost na polju zadrugarstva med

industrijalnimi delavci. Tekom leta 1925 skoraj vsak mesec je bila ustanovljena kaka nova delavska banka. Organizacija železniških strojevodij (Brotherhood of Locomotive Engineers), ki je napravila prvi poskus te vrste izmed vseh delavskih organizacij, danes kontrolira skupino bank in investicijskih družb v 12 državah. Koncem leta 1925 je obstojalo 35 delavskih bank v vseh delih dežele. Skupna glavniča teh delavskih bank je znašala preko 8.000.000 dolarjev; prebitok (rezervni fond) je znašal čez 3.000.000 dolarjev in skupna aktiva so bila čez 101.000.000 dolarjev.

Glavni Zadružni Savez.

Dne 10. aprila je imel Glavni Zadružni Savez sejo upravnega odbora in letošnje glavno skupščino, dne 11. aprila pa je sledil zadružni kongres.

Iz poslovnega poročila, ki ga je podal upravni odbor na glavni skupščini, povzamemo, da je Glavni Zadružni Savez tudi v lanskem letu dokaj uspešno vršil nalogo, ki mu pripada kot vrhovni organizaciji zadružništva v naši državi in to vključ vseh pičlih denarnih sredstev nezadostno organizirani pisarni. Sicer je bilo poljedelsko ministrstvo lani naklonilo savezu podporo 100.000 Din, toda ta znesek se ima porabiti izključno za izvrševanje revizij pri pokrajinskih zvezah in za zadružno statistiko.

Glavni Zadružni Savez ne fungira samo kot osrednji zastopnik zadružnih interesov, ampak tudi kot nekaka osrednja kmetijska zbornica in zato se v njegovem področju ne obravnavajo samo strogo zadružne zadeve, ampak tudi stvari splošnega gospodarskega značaja.

Tudi lani se je Glavni savez brgal za izjednačenje olajšav za zadruga. Po njego-

vem posredovanju se je bilo doseglo, da je bil v proračunske dvanajstine za mesece avgust do november sprejet čl. 56, ki oprošča od plačevanja poštarine zadružne zveze in njihove zadruga za medsebojno dopisovanje, pošiljanje tiskovin in za denarne pošiljke.

V vprašanju taksnih oprostitev je stala generalna direkcija posrednih davkov tudi lani vključ raznim posredovanjem na stališču, da so zveze in njihove članice oproščene taks samo v onih primerih, ki so konkretno navedeni v dotični ministrski naredbi, a ne od vseh taks, ki jih omenja srbski zadružni zakon. Generalna direkcija opravičuje svoje stališče s tem, da niso vse zadružne zveze istega tipa kakor beogradska zveza, katere je imel pred očmi zakonodajalec; protivi se tudi priznati prostost v takih slučajih, ko se more strošek prenesti od zveze ali zadruga na kako drugo osebo.

Glavni savez je skušal doseči nekaj ugodnosti tudi pri obdavčevanju zadružnih stavb, toda ni imel uspeha.

Glede davka na poslovni promet se je doseglo toliko, da je v zakon sprejeto bolj jasno besedilo o pogojih za oprostitev od tega davka in da so finančne oblasti dobile

povoljnější navodila, kako se jim je ravnati pri pobiranju davka.

Z uspehom je Glavni savez sodeloval, da se je dosegla državna pomoč onim slovenskim zadrugam, ki so bile svoj čas včlanjene pri graški zvezi in so imele ondaj naložen svoj denar, ter so bile pri tem močno oškodovane.

Mnogo se je Glavni savez trudil, da bi bilo povojno rešeno vprašanje kmetijskega kredita. V tem oziru je bil sestavil svoj posebni načrt, ki ga je bila odobrila posebna enketa zadružnih strokovnjakov. Toda vlada je predložila narodni skupščini svoj posebni načrt, ki je tudi postal zakon proti volji zadružnih krogov. V direkcijo za kmetijski kredit imenuje Glavni savez dva zastopnika.

Istotako je Glavni savez podvzel razne korake, ko se je pripravljala nova carinska tarifa. Na anketi, ki jo je bil sklical nalašč v ta namen, so se ugotovile smernice, po katerih naj bi bila urejena carinska tarifa z ozirom na potrebe kmetijstva. Vladi se je poslala vloga z zahtevo, da se ukine carina za uvoz najvažnejših sredstev kmetijske produkcije in za izvoz vseh kmetijskih pridelkov. Ker je ta zahteva ostala brez odmeva, je Glavni savez v ponovni vlogi zahteval vsaj znižanje raznih, za kmetijstvo važnih carinskih postavk. To je imelo toliko uspeha, da se je bilo pričelo v finančnem odboru narodne skupščine delo za revizijo carinske tarife.

Dalje je Glavni savez sodeloval pri zakonskem načrtu o gospodarskem svetu. Pri anketi, ki jo je bilo sklicalo o tem načrtu trgovinsko ministrstvo, je bil odposlanec Glavnega saveza edini zastopnik kmetijstva, dočim so bile druge pridobitne panoge zelo dobro zastopane.

Tudi pri varstvu lokalnih interesov je Glavni savez večkrat posredoval, tako pri rešavanju krize proizvajalcev sladkorne repe in proizvajalcev konoplje.

Mnogo brige je bil povzročil propad

Hrvatsko - slavonskega gospodarskega društva v Osijeku in Hrvatsko-slavonskega gospodarskega društva v Zagrebu. Delovanje poslednje imenovane zveze je bilo tako, da je škodilo vsemu zadružništvu. Brez dvoma bi bilo zadružništvo dobilo še marsikatero olajšave in ugodnosti, pa se je to odreklo z motivacijo, da imenovana zveza ne posluje po zadružnih načelih.

Posredovanj pri raznih ministrstvih in drugih osrednjih uradih je Glavni savez za svoje članice v raznih podrobnih stvareh izvršil 193.

Po tem poročilu se je prešlo na volitev upravnega odbora. Za predsednika je bil ponovno z vzklikom izvoljen dr. Anton Korosec, ki zavzema to mesto od savezove ustanovitve.

Odbornik Anton Kralj je nato stavil predlog, naj dela Glavni Zadružni Savez z vsemi silami na to, da vlada čimprej predloži narodni skupščini jedinstveni zadružni zakon. V svojem utemeljevanju je opozoril, kako velikega truda je bilo treba, da je zadružništvo v prečanskih krajih dobilo približno enake ugodnosti glede davkov, taks in glede oprostitve od poštarine kakor jih imajo srbijanske zadrugе. Vse te ugodnosti pa vise več ali manj v zraku in so odvisne od vsakokratnega proračunskega zakona, ki velja samo za eno leto. Ravno v zadnjem proračunskem zakonu je izpuščen člen, po katerem bi morale prečanskim zadrugam pristojati enake olajšave kakor srbijanskim in tako se lahko zgodi, da bodo vse dosedanje pridobitve izgubljene. Povdarja tudi, da se pripravlja jedinstven davčni zakon ter opozarja na nevarnost, da bi mogle biti v ta zakon sprejete določbe, ki bi zadrugam bile škodljive in bi se kasneje z novim zadružnim zakonom ne dale odpraviti. Ta predlog je bil soglasno sprejet.

Stavljenih in sprejetih je bilo še več raznih drugih predlogov, tako n. pr. protest

proti temu, da se odrekajo zvezi nemških zadrug »Agraria« davčne in pristojbinske ugodnosti in da se ovira delovanje nemških zadrug, dalje proti agitaciji, ki so jo državni organi započeli v Bosni in Hercegovini zoper obstoječe zadruge in v prilog novih zadrug, ki bi se imele snovati po zakonu o kmetijskem kreditu.

Zadružnega kongresa dne 11. aprila se je udeležilo poleg zadrugarjev tudi večje šte-

vilo strokovnjakov. Prisoten je bil tudi ministar za agrarno reformo Pavle Radič. Referiral je profesor dr. Frangeš o vzrokih sedanje gospodarske krize in docent Stjepan Postić o nedostatkih sedanjega obdavčevanja in o principih, po katerih bi moral biti urejen bodoči jedinstveni davčni zakon. Po obširni debati je kongres sprejel od referentov predlagane resolucije, ki se pošljejo vladi v uvaževanje.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Vprašanje 13: (H. p. v C.) 1. Kadar se zadolžnica prolongira (podaljša) ali je potrebno, da se znova podpišejo pod to prolongacijo dolžnik in poroki, ali veljajo prvotni podpisi?

2. Če žena ni podpisala zadolžnice, na katero je mož dobil posojilo, ali ona potem sploh kaj odgovarja za možev dolg iz te zadolžnice?

3. Član nadzorstva se je ponesrečil in ne bo mogel več sodelovati pri zadruzi. Pravila o tem ne govorijo; kako ga naj nadomestimo do prihodnjega občnega zбора?

Odgovor: 1. Podaljšanje zadolžnice se izvede tako-le: Na koncu teksta pod podpis se napiše pripomba: »Na podlagi sklepa načelstva z dne — se rok za povračilo dne — zapadlega posojila v znesku — z obrestmi vred pod gorenjimi pogoji in z dovoljenjem poroka podaljša do —«. Potem sledi datum ter na levi strani podpis dolžnika in podpis poroka, na desni pa podpis posojilnice.

2. Če žena ni podpisala zadolžnice za posojilo, katero je dobil mož, ne odgovarja za varnost posojila.

3. Člani nadzorstva se po pravilih volijo samo na občnem zboru. Kooptacija med letom ni dovoljena.

Vprašanje 14: (H. p. v Št. I.) 1. Ali moramo pritisniti štampljko »Takse prosto po naredbi ministra finance z dne 25. 12. 1923 št. 43322« na vse hranilne in zadružne knjižice. Na kaj vse se nanaša zgornja naredba?

2. Koliko izvodov računskih zaključkov oziroma kam jih moramo poslati?

3. Ali smo sedaj prosti rentnega in invalidskega davka?

Odgovor: 1. Hranilne knjižice niso navedene med listinami, ki so po naredbi ministra za finance kolka proste. Vsled tega morajo biti kolkovane s kolkom za 50 para po tarifni postavki 284. Za zadružne (posojilne) knjižice, v katere se vpisujejo članom izplačana posojila, oziroma odplačila posojil, pa taksni zakon ne določa nikake takse. Potrdila, ki se vpisujejo v to knjižico zadružnikom o vplačanem dolgu ali o delnem odplačilu dolga, so pri osvobojenih zadrugah oproščene taks glasom odločbe generalne direkcije posrednih davkov od 30. 12. 1925 št. 84559 (Uradni list št. 21 z dne 6. marca 1926).

2. Po občnem zboru je poslati računski zaključek: a) davčnemu okrajnemu oblastvu dva izvoda in prepis zapisnika o občnem zboru, b) potom sreskega poglavarstva velikemu županu v Mariboru en izvod, na katerem se na prvi strani zgoraj napiše: Odo-

bren na občnem zboru dne —, c) Zadrugi zvezi dva računiska zaključka in prepis zapisnika o občnem zboru.

3. Rentnega in invalidskega davka za l. 1925 ste prosti popolnoma, ako ste imeli le take hranilne vloge, pri katerih so obresti znašale letno manj nego 5000 Din. Če bi bile v kakem slučaju obresti višje, je treba od njih plačati rentni in invalidski davek.

Vprašanje 15: (H. p. na U.) Pravila naše hranilnice pravijo, da določa načelstvo višino obresti za posojila, višino obresti za hranilne vloge pa da določa načelstvo v sporazumu z nadzorstvom. Prosimo pojasnila, zakaj ta razlika med določanjem obrestne mere za vloge in za posojila in kako določa višino obresti za hranilne vloge načelstvo v sporazumu z nadzorstvom.

Odgovor: Razlika glede načina določanja obrestne mere je popolnoma utemeljena; višina obresti za posojila se ravna po višini posojil, po tem ali je posojilo na osebno poroštvo ali proti vknjižbi itd. Vsakokrat, ko se posojilo v načelstveni seji dovoli, se mora tudi določiti obrestna mera za dotično posojilo z ozirom na ravno navedene činitelje. Običajno se vse hranilnice držijo iste obrestne mere, kakor so jo za gotovo dobo določile, vendar pa morejo v izrednih slučajih določiti višjo ali nižjo obrestno mero. Obrestna mera

za hranilne vloge je pa za vse brez razlike ena in ista in se ne menja tako kakor obrestna mera za posojila. Višino obrestne mere za hranilne vloge določa od časa do časa načelstvo sporazumno z nadzorstvom in sicer najbolje v skupni seji.

Vprašanje 16: (H. p. v L.) Na novih zadolžnicah na poroštvo beremo na tretji strani: »Sopodpisana sprejme izrecno na znanje vsebino gorenje zadolžnice, zlasti obveznost glede podsodnosti sodišča ter izjavlja, da se tudi sama v teh sporih iz tega dolžnega razmerja podvrže podsodnosti sodišča v« Prosimo pojasnila, kakšen pomen ima to besedilo?

Odgovor: Svočasno so se pripetili slučajji, da nekatere sodne oblasti niso hotele priznati pristojnosti okrajnega sodišča v sporih za večje zneske, ako je samo dolžnik izjavil, da se podvrže tej podsodnosti, temveč so zahtevale, da se spor obravnava pred okrožnim (deželnim) sodiščem. S tem pa so se zelo povišali pravdni stroški, ker je treba za razpravo pred sodiščem prve stopnje odvetnika. Zaradi večje jasnosti se je v tekst zadolžnice prevzela še izjava posojilnice kot upnice, da se tudi ona podvrže podsodnosti okrajnega sodišča za spore, ki izvirajo iz dotične posojilne pogodbe.

□ | □ | □ | □ ZADRUŽNIŠTVO. □ | □ | □ | □

† **Alojzij Češarek.** V Fari ob Kolpi (Fara pri Kostelu) je umrl 15. aprila 1926 ondodni župnik Alojzij Češarek. Bil je vnet zadrugar, ustanovitelj in od l. 1904 dalje voditelj Hranilnice in posojilnice. Bil je skrben in marljiv načelnik, ki je vestno vršil vse svoje dolžnosti. N. v m. p.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je imela 15. marca svoj trideseti redni občni zbor.

11. oktobra 1895 jo je ustanovil ožji krog z dr. Šušteršičem na čelu, ki je bil ne le ustanovitelj, ampak skozi 15 let tudi voditelj tega največje ljudskega denarnega zavoda v Sloveniji. Ravnateljsko poročilo ob tridesetletnici navaja, da je zavod ob priliki svoje tridesetletnice od celokupnega dobička razdelil 131.500 Din za dobrodelne namene kulturnim in humanitarnim ustanovam. Bilanca izkazuje

Din 810.356,86 čistega dobička, ki se je v celoti dodelil raznim rezervam izvzeši gori navedeni znesek za kulturne in dobrodelne namene. Hranilne vloge so dosegle že Din 86.073.325,—, kar pomeni napram prejšnjemu letu prirastek za celih Din 28.779.258.—. Denarni promet je znašal Din 664.956.085. Koncem leta 1925 je štel zavod 3204 zadrušnike z Din 122.275 deležne glavnice. Ravnateljstvo poročilo povdarja za upravno leto 1925 dve veseli okolnosti: znižanje obrestne mere za vloge in s tem seveda vzporedno za posojila ter stabilizacijo dinarja, s čemer je zraslo zaupanje ljudstva v dinar in so rastle hranilne vloge. Tridesetletnico obstoja je posojilnica proslavila že 9. novembra 1925. Pri slavnostni seji ob tej priliki je podnačelnik g. Kregar podal v glavnih potezah zgodovino in razvoj zavoda in povdaril zlasti velike zasluge, ki jih ima za ustanovitev Ljudske posojilnice in za nje nadaljni razvoj duhovščina ljubljanske škofije. Z ozirom na to je načelstvo predlagalo občnemu zboru, da se dodeli znesek Din 250.000 takozvanemu **razpoložnemu fondu** v podpiranje onemoglih in ubožnih duhovnikov.

Ljudska posojilnica v Celju je imela dne 11. aprila 1926 svoj redni občni zbor za 19. upravno leto. Poročilo ravnateljstva in bilanca kažete, kako veliko zaupanje uživa ta zadruga v območju celjskega okrožnega sodišča. Vloge so se zvišale napram letu 1924 za več kot Din 16.000.000 in sicer od Din 21.348.000 na Din 37.572.000. Promet v letu 1925 je dosegel Din 220.000.000, posojil je bilo 31. decembra 1925 Din 23.899.000, naloženega denarja pa Din 13.355.000. Zavod je napravil v poslovnem letu 1925 Din 176.384,93 dobička, ki se v celoti dodeli rezervnim zakladom. Rezervni zakladi so s tem dosegli že višino Din 410.000.

Kmetijsko društvo v Velikih Laščah je slavilo na Cvetno nedeljo letos 25-letnico svojega obstoja in svojega delovanja. Usta-

novljeno je bilo in tudi začelo poslovati 1. aprila 1901. Proslava 25-letnice se je vršila skupno z rednim letnim občnim zborom. Društvo ob svoji 25-letnici s samozavestjo kaže ne le na velike gmotne uspehe, temveč še bolj na velikanske moralne uspehe, ki se kažejo v zadružnem duhu, v pravi gospodarski skupnosti vseh gospodarjev okoliša. Slavnostni občni zbor društva je otvoril in vodil g. svetnik Ramovš, ki je bil ustanovitelj društva in ki je bil tudi skozi vsa leta duša Kmetijskega društva. Zbranim zadrugarjem je v imenu Zadružne zveze govoril dr. Basaj. Povdarjal je zlasti, kakor je vodstvo društva znalo združevati pogum s previdnostjo in voditi skozi vse težke čase in skozi vse krize društvo tako, da je nudilo ljudstvu gospodarsko pomoč, obenem pa tudi pazilo na korist in obstoj društva. Posebno opozarja na koristi, ki jih je društvo nudilo članom kot regulator cen. Lahko se trdi, da so bili ljudstvu prihranjeni v teku 25 let milijoni že samo s tem, da je društvo obstojalo in s svojo konkurenco sililo trgovce k umerjenim cenam. Pomen društva bi si mogli prav predočiti šele tedaj, če bi mogli pokazati na vse posledice blagovnega in denarnega oderuštva, če ne bi bilo pred četrto stoletje nastopilo zadružništvo in vzelo v zaščito kmeta pred izkoriščanjem liberalnega trgovca in gostilničarja. Ravnotako pa ne moremo preceniti koristi, ki jih ima društvo za napredek kmetijstva v svojem okolišu s tem, da je dajalo pobudo in nabavljalo kmetom za moderno gospodarstvo potrebna sredstva, zlasti stroje, orodje, krmla, semena itd. Društvo je vzgojno vplivalo tudi na konzumenta in ga navadilo, da sproti plačuje in da kupuje le dobro blago. Račun prometa kaže, da je društvo največji dobavitelj vseh kmetijskih potrebščin v okolišu, ker je v enem letu dobavilo svojim članom za blizu dva milijona dinarjev raznega blaga. Zastopnik Zadružne zveze le želi dru-

štvu, da tudi v bodoče vodi svoje člane po poti gospodarske skupnosti in naj tudi v bodoče vodstvo zna združiti pogum s previdnostjo ter obdrži v rokah krmilo gospodarskega napredka kljub krizam, v katerih se nahaja danes vse gospodarstvo.

Plemenitost zadrुžne misli. Skrivnost uspeha našega zadrुžništva tiči v sili njegove miselnosti, ki je marsikomu še popolnoma neznana. Ljudje, ki ne poznajo bliže ustroja zadrुžne organizacije tega ne moreja razumeti, ker današnji svet ne veruje ne v nesebičnost in ne v požrtvovalnost, ki sta podlaga zadrुžne misli.

In vendar je stvar tako jasna. Vsak naš kmet ve na primer, kaj mu je naša zadrुžna posojilnica. Kako pa je mogla posojilnica po naših občinah doseči tako sijajne uspehe, ki jih uvidi vsak otrok? Skrivnost tiči v nesebičnosti in medsebojni ljubezni. Vlagatelji bi lahko nalagali svoj denar v banke, kjer bi dobili višje obresti. Ne, rajši ga izročajo domači posojilnici, ki ta denar porabi brez vsakega dobičkarskega namena, da ga izposodi kmetom, ki ga potrebujejo v izboljšanje svoje domačije. Vodilna mesta naše zadrुge izročamo ljudem, ki pri zadrugi ne iščejo zaslužka. Zavedajo se, da zadruga doseže svoj izredno velik npravni uspeh le tedaj, če so oni sami požrtvovalni in ne zahtevajo plač, ki bi sicer morda odgovarjale delu, ne pa ustroju zadrुge. Vsi člani se združijo potom zadrुge

v vzajemno gospodarsko organizacijo, da se medseboj v potrebi podpirajo. Jedro te vzajemnosti je nekaj silno plemenitega.

Miselnost zadrुžništva je pri posojilnicah najbolj izrazita, a tudi pri drugih zadrुžnih oblikah jo lahko zasledujemo in želeti bi bilo, da zraven strokovne gospodarske plati miselnost čim bolj poudarjamo in da je nikdar ne prepustimo pozabljenosti. Kakor hitro bi zadrुge zgubile to svojo posebnost, bi ostale gole gospodarske in trgovske oblike, ki bi pred zasebnimi in trgovskimi podjetij ne imele nobene prednosti, pač pa za njimi še celo zaostajale radi njih manjše prožnosti.

Misel vzajemnosti in ljubezni, nesebičnosti in požrtvovalnosti povzdigujejo zadrugo nad zasebne gospodarske ustanove. Ta plemenita misel je podžigala prve zadrुžne organizatorje in podžiga še danes vse naše zadrुžne delavce, da ji udinjajo svoje telesne in duševne sile. Ta misel navdaja zavedne člane naših zadrug in večino njih voditeljev. Plemenito drevo rodi plemenit sad. Plemenito delo naših zadrugarjev je Bog blagoslovil z uspehi, ki jih vsepovsod vidimo po naši deželi.

Doktorič.

»Brezalkoholna produkcija«, Ljubljana, Poljanski nasip 10-35 pošlje vsakemu naročniku »Narodnega gospodarja« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj; ne bo Vam žal!

◎ ◎ ◎ ◎ ◎ GOSPODARSTVO. ◎ ◎ ◎ ◎ ◎

Taksne vrednotnice v Sloveniji. V letu 1924 in 1925 se je prodalo v Sloveniji za 55.152.713 in 64.516.009 Din vrednotic. Od te vsote odpade na menice 2.444.804 in 2.123.752 Din, na kolke 52.018.724 in 58.350.924 Din, na račune za hotele in gostilne 355.454 in 211.706 Din, na železniške tovarne liste

14.850 in 3.519.950 Din, na živinske potne liste 269.368 in 306.800 Din. Za dopolnilno prenosno takso za prijave 35.755 in 1.908 Din, za plačilne liste 13.756 in 967 Din. Po odbitku vrednostnih kolkov, ki so bili izdani trafikantom kot provizija, znaša čisti dohodek 54.091.230 in 63.285.235 Din.

Navedeni številke so zelo značilne za obremenitev Slovenije po taksnem zakonu in kažejo, da plačamo na taksah več kakor na dohodnini in da taksna obremenitev napram direktnim davkom ni v istem razmerju, kakor je v ostalih pokrajinah.

Brezalkoholna uporaba grozdja in sadja.

Kako sadje in grozdje tako uporabiti, da bo v popolni meri služilo ljudski prehrani, ne pa zastrupljanju potom alkohola, je problem, ki ga rešujejo strokovnjaki že leta in leta. Kakor v drugih strokah, napreduje znanost tudi v tej panogi. V Ameriki, Nemčiji, Franciji, Švici in drugih naprednih državah je o brezalkoholni uporabi poučena vsa javnost in se z vedno večjo vnemo oprijema praktičnih preizkušenih metod. Brez pravilne rešitve tega aktualnega problema je vsako stvarno treznostno gibanje — o katerega upravičenosti posebno pri nas nihče več dvomiti ne more — v praksi zelo otežkočeno, celo onemogočeno, posebno v krajih, kjer je sadjarstvo in vinarstvo močno razvito in nudi enega izmed glavnih virov dohodkov. Ravno vsled zanemarjenja gospodarske strani treznostne akcije je gibanje zadelo ponekod na odpor sadjarjev, vinogradnikov, posebno pa gostilničarjev. **In vendar ne sme in ne more biti treznostno gibanje naperjeno proti nobeni izmed teh panog; treba je le pridelke tako uporabiti, da ne bodo ogrožali ljudskega zdravja in morale, šli v izgubo, temveč v resnici služili ljudski prehrani!**

Da se nudi vsem interesentom (kdo bi se za to vprašanje ne zanimal?) poučiti se vsestransko o tem problemu, namerava prirediti osrednja zadruga »Brezalkoholna produkcija« v Ljubljani **ob priliki velesejma (od 1. do 6. julija t. l.) poseben tečaj**, na katerem se bodo izčrpno (teoretično in praktično) obravnavali popolnoma objektivno vsi raznovrstni načini konzerviranja (vkuhavanje sočivja, jagodičevja, sadja, sušenje, pridelova-

nje raznih sokov, brezalkoholnega mošta in vina v domačem gospodarstvu in v večjih obratih, ohranjevanje svežega grozdja itd.)

Tečaj je namenjen v prvi vrsti gospodarskim strokovnjakom, okrajnim ekonomom, voditeljem (icam) raznih zavodov, gostilničarjem, sadjarskim vrtnarskim in treznostnim organizacijam, zadrugam in kmetijskim društvom, ženskim društvom, za napredek vnetim sadjarjem in vinogradnikom, viničarjem, vsem prijateljem naravnega življenja (vegetarijancem) ter sploh vsem, ki se za to panogo zanimajo in skušajo reševati ta gospodarski in zdravstveni problem v svojem delokrogu.

Čas za tečaj je zelo primeren: ob velesejmu, ob pričetku počitnic, pred sezono!

Da se more sestaviti proračun in vse potrebno pravočasno pripraviti, mora zadruga že v naprej vedeti, na kakšno udeležbo je računati.

Preziranje od te ali one strani ideje ne bo ubilo, pač pa bo škodovalo tistim, ki nočejo iti s časom naprej! Zato je vsak bojkot od te ali one strani le v škodo »desinteresentov« samih in se bo isti prej ali slej sam maščeval!

Opozarjamo, da se radi velikih stroškov in obsežnih priprav tak vsestransko izčrpen tečaj (za voditelje) v doglednem času ne bo mogel zopet vršiti. Udeleženci tečaja, ki ga bo vodil gospodarski strokovnjak svetovnega slovesa, bodo po tem tečaju vsposobljeni voditi v svojem okolišu in delokrogu take tečaje, kar bo mnogim pripomoglo do večjega ugleda in omogočilo vršiti važno kulturno delo med narodom!

Vsi interesenti iz cele države naj pošljejo (neobvezno) prijave čimpreje osrednji zadrugi »Brezalkoholna produkcija« v Ljubljani, Poljanski nasip 10. Po tem roku bodo dobili prijavnne pole in natančnejša pojasnila!

Nov volilni red zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. V Uradnem listu št. 30 z dne 31. marca 1926 je objavljena uredba o novem volilnem redu. Zbornica se v bodoče imenuje »Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani« in se deli v tri odseke: trgovinski, obrtni in industrijski. Vsak odsek ima po štiri volilne kategorije, katerih vsaka voli po štiri člane in štiri namestnike, po enega iz Ljubljane in ljubljanske oblasti, po dva iz mariborske oblasti. V trgovinskem odseku imajo aktivno volilno pravico:

V prvi kategoriji oni, ki plačajo najmanj 500 Din občega odnosno osebnega pridobninskega davka,

v drugi kategoriji oni, ki plačujejo najmanj 75 Din,

v tretji kategoriji oni, ki plačujejo najmanj 25 Din,

v četrti kategoriji oni, ki plačujejo manj nego 25 Din.

Kategorije v obrtnem odseku so sledeče:

Prva kategorija za one, ki plačujejo 70 in več Din,

druga kategorija za one, ki plačujejo od 35 do 70 Din,

tretja kategorija za one, ki plačujejo od 15 do 35 Din,

četrti kategorija za one, ki plačujejo manj nego 15 Din.

Poleg fizičnih oseb imajo aktivno volilno pravico tudi pravne osebe, ki vršijo volilno pravico preko enega svojih zakonitih predstavnikov (predsednika, člana upravnega odbora, prokurista ali poslovodje), ki pa mora biti v to posebno pooblaščen. Zadruga, ki ne plačujejo pridobnine, nimajo volilne pravice.

Dohodnina za l. 1925 v Sloveniji. Delegacija ministrstva financ je objavila statistiko o dohodnini za l. 1925. 31. jan. 1921 je štela

Slovenija 1,056.000 prebivalcev in od teh je plačalo osebno dolgodnino za l. 1925 32.922 oseb. Pri tem pa niso vštetni državni uradniki, ki od svojih službenih prejemkov ne plačujejo osebne dohodnine, ampak na novo uveden davek, ki se pobira v vsej državi. Če prištejemo k osebam, ki so plačale osebno dohodnino, še njihove družinske člane, je bilo v celoti l. 1925 prizadetih z osebno dohodnino v Sloveniji 119.923 oseb, t. j. 11.35% vsega prebivalstva.

Dohodninsko napoved je vložilo 10.216 davkoplačevalcev, ostalim, t. j. dvema tretjinoma, pa se je odmerila dohodnina na podlagi ocene cenilne komisije. Iz tega je razvidna velika važnost, kakšni možje sedijo pri cenilni komisiji.

Dohodki za odmero dohodnine so bili ocenjeni na 491.9 milijonov dinarjev, ki se na posamezne dohodninske vire porazdelijo takole: dohodki iz zemljišč 131.7 milijonov dinarjev, iz poslopij 11.8 milij. dinarjev, iz samostojnih podjetij in opravil 251.1 milij. dinarjev, službenih prejemkov na 78 milij. dinarjev, iz glavnice imovine 12.9 milij. dinarjev in na dohodke iz drugih virov 6.4 milij. dinarjev. Od teh dohodkov uveljavljeni odbitki so znašali 34.8, čisti dohodek torej 457.1 milij. dinarjev. Povprečni dohodek enega davkoplačevalca je znašal približno 14.000 Din. Celokupen predpis dohodnine je znašal leta 1925 Din 55,488.438.

Obtok novčanic Narodne banke. Po stanju dne 8. marca je imela Narodna banka v obtoku za 5826 milijonov dinarjev novčanic. Od 1. do 8. marca t. l. se je obtok novčanic povečal za 109 milijonov dinarjev.

Hranilne vloge v Zedinjenih državah so znašale na koncu lanskega leta v približno 900 bankah 8082 milijonov dolarjev.

Občni zbor Kmetijskega društva v Rečici ob Savinji, r. z. z o. z., se bo vršil dne 2. maja 1926, ob 3. uri pop. pri gospodu Anton Fürst v Rečici. 1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva. 3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1925. 4. Volitev načelstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice v Rečici, r. z. z n. z., se bo vršil dne 2. maja 1926, ob 4. uri pop. pri gospodu Anton Fürstu. 1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva. 3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1925. 4. Volitev načelstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijsko nabavne in prodajne zadruge za kamniški politični okraj v Kamniku, r. z. z o. z., se radi preložitve vrši dne 25. aprila 1926, ob 10. uri dop. v Orlovski telovadnici v Kamniku. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zboru. 2. Poročilo načelstva. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka. 5. Volitev načelstva. 6. Volitev nadzorstva. 7. Sprememba pravil. 8. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Žičah, r. z. z n. z., se bo vršil v nedeljo dne 25. aprila 1926, ob 3. uri popoldne v uradnih prostorih. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1925. 4. Volitev načelstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Občni zbor I. del. konsumnega društva na Jesenicah, r. z. z o. z., se bo vršil dne 25. aprila 1926, ob 3. uri pop. v društveni dvorani. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1925. 4. Volitev nadzorstva. 5. Slučajnosti. 6. Predavanje o združništvu.

Občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice pri Sv. Lovrencu na Drav. polju, r. z. z n. z., se bo vršil dne 25. aprila 1926, ob pol 8. uri v poslovnem prostoru. 1. Poročilo načelstva. 2. Potrjenje računskega zaključka za leto 1925. 3. Volitev načelstva. 4. Volitev nadzorstva. 5. Poročilo o izvršeni reviziji. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Strojne zadruge pri Sv. Lovrencu na Drav. polju, r. z. z o. z., se bo vršil dne 25. aprila 1926, ob pol 9. uri v čitalnici. 1. Poročilo načelstva. 2. Potrjenje rač. zaključka za l. 1925. 3. Volitev načelstva. 4. Volitev nadzorstva. 5. Poročilo o izvršeni reviziji. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Svetinjah, r. z. z n. z., se bo vršil dne 2. maja 1926, ob 9. uri dop. v posojilniških prostorih. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1925. 4. Poročilo o izvršeni reviziji. 5. Dopolnilna volitev nadzorstva. 6. Prememba pravil. 7. Slučajnosti.

Občni zbor Ljudske posojilnice v Novem mestu, r. z. z n. z., se bo vršil v ponedeljek dne 17. maja 1926, ob 1. uri pop. v uradnih prostorih. 1. Čitanje zapisnika. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Poročilo a) načelstva, b) nadzorstva. 4. Odobritev rač. zaključka za leto 1925. 5. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega konsumnega društva Luče v Sav. dol., r. z. z o. z., se bo vršil dne 25. aprila 1926, ob 1. uri pop. v društvenih prostorih. 1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobrenje rač. zaključka za l. 1925. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Volitev nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Lučah, r. z. z n. z., se bo vršil dne 25. aprila 1926, ob 12. uri v društvenih prostorih. 1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1925. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Čitanje revizijskega poročila. 6. Slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Lukovici, r. z. z n. z., se bo vršil dne 25. aprila 1926, ob 4. uri pop. v prostorih Hranilnice v Lukovici. (v župnišču). 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Konsumne zadruge Gornjigrad, r. z. z o. z., se bo vrši dne 25. aprila 1926, ob pol 1. uri pop. pri g. Mikužu v Gornjemgradu. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobrenje računskega zaključka za leto 1925. 4. Prememba pravil. 5. Volitev nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Voklem pri Kranju, r. z. z o. z., se bo vršil dne 2. maja 1926, ob 9. uri dop. v šoli v Voklem. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1925. 3. Volitev nadzorstva. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva za Hrastje in okolico, r. z. z o. z., se bo vršil dne 25. aprila 1926, ob 4. uri pop. v društvenem domu v Hrastju. 1. Poročilo predsednika. 2. Odobritev zapisnika zadnjega občnega zboru. 3. Poročilo blagajnika. 4. Odobritev računskega zaključka za leto 1925. 5. Volitev nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Redni občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Mozirju, r. z. z n. z., se bo vrši 13. maja 1926, ob pol 8. uri zjutraj v društveni dvorani. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrjenje rač. zaključka za leto 1925. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v St. Janžu na Drav. polju, r. z. z n. z., se bo vršil dne 2. maja 1926, ob 3. uri pop. v posojilniških prostorih. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1925. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Čitanje revizijskega poročila. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Sinarske zadruge v Starl fužini, r. z. z o. z., se bo vršil dne 25. aprila 1926, ob 3. uri pop. v prostorih sirsarne. 1. Odstavitev načelstva. 2. Volitev novega načelstva. 3. Volitev nadzorstva. 4. Prememba pravil. 5. Slučajnosti.

Ali ste že član

?

Hranilnega in podpornega društva združenih nastavljenecov r. z. z o. z. v Ljubljani?

Ako še niste, pristopite takoj, kajti le članstvo pri tej zadrugi je pomembno za Vašo bodočnost. — Ne zahteva se od Vas nikakih prispevkov razen članarine 120 Din, ki jo vplačate enkrat za vselej. Zato pa Vam nudi zadruga preskrbo za starost, v slučaju bolezni ali brezposelnosti oporo, po Vaši smrti pa skrbi za Vaše sirote. — Pristop javite po dopisnici na naslov društva: Dunajska c. 38/II.

GOSPODARSKA ZVEZA

notira sledeče brezobvezne cene:

GNOJILA:	Kajnit	Din	100.—
	Kalijeva sol 42% po		150.—
	Rudninski superfosfat 16%, vreče po 50 in 100 kg po		96.—
	Tomaževa žlindra 18%, vreče po 100 kg po		140.—
CEMENT	v juta vrečah, splitski „Titan“ ali „Salona“		60.—
	cene veljajo pri odjemu originalnih vreč, pri vagonških pošiljtvah se cene primerno znižajo na fko vsaka postaja.		
KRMILA:	Klajno apno v vrečah po 50 kg Din 4-50, pri manjšem odjemu	Din	5.—
	Lanene tropine po		3-50
	Otrobi drobni po		1 65
	debeli		2.—
SEMENA:	Domača detelja, črna, predenice prosta po	Din	23.—
	Lucerna, predenice prosta po		23-50
	Krmilna pesa „Mammuth“ rdeča ali Eckendorfer po		13-50
	rumena „Mammuth“ ali Eckendorfer		13.—
	Travnja mešanica po		12-50
	Mačji rep po		12.—

VINOGRADNIŠKE IN KMETIJSKE POTREBŠČINE:

Galica modra po najnižji ceni.			
Žveplo „Floristella“, dvojnorafinirano po		Din	3-30
Trierji (žitni čistilniki) trdke „Heid“, znamka IA po			2.400.—
Trierji (žitni čistilniki) trdke „Heid“, znamka IB po			2.300.—
Mlatilnice na ročni in gepeljni pogon po			2.200.—
Mlatilnice na gepeljni pogon s siti in tresali po			4.800.—
Gepeljni na 36 obratov po			3.500.—
Gepeljni na 24 obratov po		Din 2.500.— do	3.000.—
Slamoreznice na motor po			4.000.—
Okopalniki			1.000.—
Ročne slamoreznice		Din 1.600.— do	3.000.—
Stiskalnice za grozdje			1.500.—
Mlini za sadje po			1.920.—
Reporeznice			450.—
Robkači za koruzo			1.400.—
Plugi železni			500.—
Gnojnične sesalke		Din 750.— do	1.000.—

Poleg tega so na razpolago vsakovrstni poljedelski stroji kakor: čistilniki (pajtelni), brane poljedelske in travniške, brzoparilniki, vodne sesalke, brusi za kose, kose itd.